

Šu-la-ce

Ranní rozhovory
v klášteře
opata Lin-ťiho

pro tisk připravil László Sári

odborná revise Olga Lomová a Jiří Holba

Autorovo slovo úvodem

Přeuctivě se klaním čtenáři, jemuž — ač kdoví, je-li toho hoden — se dostala do rukou naučení mého Mistra a ducha z nejpronikavějších, opata Lin-ťiho, která jsem osobně nashromáždil do tohoto svazku.

Poté, co desátého dne prvního lunárního měsíce 7. roku Sien-tchung [18. února 867] nejtihodnější Mistr, vyplíniv předtím notně slaměné psy neustále štěkající na jeho žáky, si sedě ve svém křesle upravil roucho, pokynul krátce do všech deseti světových stran a odebral se na věčnost, my, jeho pokorní žáci, jsme na Mistrovu památku a počest postavili stúpu v Ta-mingu. Mí druhové, mniši Jen-čao a Cchun-ťi-ang — kteří byli, stejně jako já, žáky našeho nejskvělejšího Mistra — si ale řekli, že ani stúpa v Ta-mingu, ani jiná obyčejná světská marnost nemůže uctít Mistrovu památku tak důstojně jako učení, které hlásal. Proto také pilně posbírali jeho slova, jako se sbírají rozházené střepy. Já, *Šu-la-ce*, poté, co jsem několikrát přečetl hubeňoučkou práci svých učených druhů, jsem si usmyslil, že dříve než si, následuje svého Mistra, naposledy upravím mnišské roucho halící mé

stářím okoralé tělo a vzdálím se do říše věčného klidu, si rovněž ještě připomenu a zapíši ony ranní rozhovory překypující moudrostí a láskou, jichž jsem se sám jako mladý novic účastnil v klášteře opata Lin-ťiho na břehu řeky Chu-tchuo.

Teď je tedy předávám vám, hodným a nehodným, moudrým a bláhovým, nynějším a budoucím mnichům a osobám světským, abyste co nejdříve spatřili sami sebe i sebe navzájem ve světle Lin-ťiho ducha. Chcete-li, dbejte na mě, nechcete-li, nedbejte. A vůbec dělejte, jak sami umíte!

To vám přeji v hluboké úctě já, mnich Šu-la-ce, ve čtvrtém roce éry Čchien-ning, který (aby i to vám bylo jasné) je zároveň čtvrtým rokem vlády císaře Čao-cunga [897], mimo to pak rokem hada, jakož i rokem, ve kterém, jak už jsem byl podotkl, se sám chystám, že si naposledy upravím roucho. Ne abyste kvůli mně prolévali slzy! Bude mi bez vás lépe. Už vás mám stejně právě tak dost.

1.

V klášteře opata Lin-tiho se jednoho rána mnichové obrátili na Mistra s touto otázkou;

— Mistře! Prozrad' nám, co má dělat ten, kdo chce dojít co nejrychleji vysvobození!

— Nic! — odsekl Lin-ti bez váhání, načež se dlouze odmlčel.

— Jak se má pro vysvobození nic nedělat? — přerušil po chvíli nastalé ticho jeden z mnichů.

— Vždycky jen nenásilně — odpověděl Lin-ti a na prosbu svých žáků vysvětlil toto tvrzení podoběnstvím.

— Před mnoha sty lety si jednoho krásného dne císař Wu z dynastie Liang zavolal rychlého posla a poručil mu, aby ke dvoru přivedl Bódhidharmu, prvního patriarchu. — Bódhidharmono! — řekl císař, když před něho světec předstoupil. — Ukaž mi cestu k vysvobození a vyjev nejjistější způsob, jak ho dosáhnout! Chci vědět, jak se mám chovat. — Mudrc císaři Wu ochotně slíbil, že mu poskytne návod a objasní způsob, jak dojít vysvobození. Na nádvoří císařského paláce si dal zbudovat ohromnou kazatelnu, že z ní

promluví ke svým vznešeným příznivcům. Konečně nadešel čas jeho promluvy, Bódhidharma tedy před zrakem císaře a nastoupených dvorních hodnostářů pěkně pomalu vystoupil na řečniště. Když došel nahoru, pohlédl významně dokola na všechny shromážděné a pak s důrazem pozvedl svou hůlku. V této pozici stál velmi dlouho bez jediného slova, když však už bylo znát, že posluchači ztrácejí trpělivost, znenadání velkou silou udeřil na obrubu kazatelny. Po doznění ohlušující rány ještě chvilku počkal, pak se obřadně uklonil a vzdálil se. Jeho žák, který stál zrovna vedle císaře, se zdvořile zeptal: — Porozumělo Veličenstvo Mistrovu učení? — Ne. Neporozuměl jsem mu ani zbla — odpověděl císař, nemoha se vzpamatovat. — To je škoda — opáčil žák — protože Mistr právě skončil. — Což už nebude pokračovat? Nevsvětlí nám Mistr své myšlenky podrobněji? — tázal se císař. — Ne. Nemá, co by více řekl — odpověděl vládci odměřeně žák a odkráčel za svým učitelem.

Dvořané zůstali na místech, jejich rozhněvané vznešené tváře hleděly nevěřícně jedna na druhou. Když konečně přestali žasnout, zlobnými, uštěpačnými hlasy se svorně obrátili proti Bódhidharmovi.

— Nevěděli — uzavřel opat Lin-ťi své podobenství — co jim chtěl Mistr objasnit: to, že v Buddhově uče-

ní *není nic násilného*. Kdo chodí rychle, nejde cestou vysvobození. Kdo cestu hledá, ten ji nenalezne, jde však po ní ten, kdo ji nehledá. Mí věrní! — řekl nakonec Lin-ti. — Když patriarchu správně pochopíte, nebudete pro vysvobození dělat nic. Člověk se musí držet jen všedních věcí a velké záležitosti nechat stranou. Buďte sami sobě mistry, ať jste, kde jste, a tam na místě dojdete pravdy. Každý den, každé ráno, ať budete kdekoli — ukončil výklad opat Lin-ti, ve svém klášteře, na břehu řeky Chu-tchuo.

